1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-6740
Тел.: в Ню Йорку:
BArclay 7-4125
УНСоюз: BArclay 7-8337

РІК LXX. Ч. 177. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ВЕРЕСНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 18, 1963 No. 177. VOL. LXX.

ПРЕЗИДЕНТ ОСУДЖУЄ РАСОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В АЛАБАМІ

НЕГРИ ПРОСЯТЬ ПРО ФЕДЕРАЛЬНЕ ВІЙСЬКО ДЛЯ БІРМІНҐЕМУ

Вашинґтон. — Президент Кеннеді 16-го вересня склав окрему заяву, про події в Бірмінґемі в Алабамі, в якій натякає на те, що алабамський губернатор Джордж С. Воллес винний в тому, що в Бірмінґемі полилася кров і панують заворушення на тлі расового напруження. Президент висловив своє глибоке невдоволення і жаль, що внаслідок підкладення бомби згинуло 4 негритянських дітей та сказав, що жалюгідним є те, що було публічне непошанування закону і порушення публічного порядку представником влади, і це саме заохотило інших до насильства і заворушень, які були в Бірмінґемі. Цю заяву для преси відчитав секретар Білого Дому П'єр Салінґер. В ній Президент не назвав по імені губернатора Воллеса, але Салінґер сказав, що ця заява є ясна, і „вона не потребує вияснень". Губернатор Воллес порушив був закон, бо не дозволив відкрити школи для чорних учнів в містах Бірмінґемі, Тускіґі, Гантсвіллі і Мобіле, поки не був змушений до цього відділами Крайової Ґвардії, яку Президент піддав під свої накази. Більше як 150 негритянських професіоналістів і бизнесменів у Бірмінґемі просили Президента 16-го вересня, щоб зайняв Бірмінґем федеральним військом, яке могло б успокоїти населення, що є сильно подразнене останніми подіями, до яких приєднався й той факт, що 16-го вересня білий пострілив одного негра, який стояв в гурті чорних, до яких білий без жадної причини вистрелив. Президент нараджувався з головним прокуратором Робертом Кеннеді як теж і з його заступником Бирк Маршаллом, який перебуває в Бірмінґемі, де керує слідством в справі бомби в баптистській церкві в неділю. Президент і головний прокуратор вирішили, після вислухання звіту про становище в Бірмінґемі, що тепер немає законної підстави висилати нові з'єднання федерального війська до Бірмінґему, де вже 300 ґвардистів під наказами федерального уряду, 500 місцевих поліцистів і 150 шерифів та інших урядовців мають зберігати порядок. Поліція вже заарештувала двох білих 16-річних юнаків, які застрелили були 15-го вересня 13-річного негритянського хлопця. Він їхав ровером із своїм братом, а білі юнаки над'їхали на мотоциклі і без жадної осторогі вистрелили та на місці застрелили чорного хлопця. Батьки дівчат, що згинули від бомби в неділю в церкві, заявили, що вони не відчувають люті до вбивників їхніх дітей, хоч їх стрінуло таке важке горе. Президент Кеннеді сказав у своїй заяві, що смерть тих людських жертв повинна збудити сумління всього народу в тому напрямку, щоб здійснити справедливість для всіх без огляду на колір шкіри, расу чи релігію. Президент сказав, що „ще не є запізно, щоб заінтересовані об'єдналися в заходах для мирного поступу без непотрібних жертв в людях".

Популярність Рокефеллера збільшується, але Ґолдвотер веде перед

Пристон, Н. Дж. — Американський Інститут Публічної Опінії Джорджа Ґеллупа перевів недавно опитування, які виявили, що популярність нюйоркського губернатора як майбутнього республіканського кандидата на президента трохи збільшилась в порівнянні з половиною липня ц. р., але все ж таки популярність арізонського сенатора Беррі Ґолдвотера більша, як Рокефеллера. Між республіканцями 38 відсотків запитуваних заявились за те, що вони вибрали б Ґолдвотера на кандидата на президента, а за Рокефеллера було тільки 29 відсотків. В половині липня Ґолдвотер мав 39 відсотків голосів, а Рокефеллер — 22. Між незалежними виборцями 32 відсотки підтримували Ґолдвотера, а 29 відсотків Рокефеллера. В липні Ґолдвотер мав 37 відсотків, а Ґолдвотер 25 відсотків. З інших кандидатів ще такі республіканці дістали голоси: між республіканцями губер. Ромні — 15, Стассен — 5, Скрентон — 4, інші — 9. Між незалежними: Ромні — 16, Скрентон — 5, Стассен —4.

Нова комуністична партія в ЗДА — так званий Проґресивний Робітничий Рух

Ню Йорк. — Федеральне жюрі в Брукліні та Палатна Комісія в справі неамериканської діяльности ведуть слідство в справі нової лівої партії правовірних комуністів, які закликають до дійсного комунізму, і які своєю програмою є подібні до китайських, а не до російських комуністів. Голова цієї партії 37-річний бруклинець Мілтон Розен признався, що його викинули з американської комуністичної партії за те, що він був „прихильником китайських і албанських комуністів. Він сказав, що його рух не має організаційних зв'язків із китайською аба якоюсь іншою комуністичною партією. Між 58 студентами, які проти заборони Державного Департаменту їздили на Кубу, були 9 членів Проґресивного Робітничого Руху, а між ними і провідник цілої прогульки студент Л. Лявб. ПРРух видає свій власний орган під заголовком „Проґрессів Лейбор", що має 6 500 читачів, і який виходить від січня 1962-го року. Рух має 1 000 членів в 70 Клюбах по цілій країні. Провідники Руху називаються „марксистами - леніністами і хочуть заснувати партію під такою назвою.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** вислав привіт конференції, яку зорганізувала в Юніті Гавз, Па., Крайова Рада Торговельної Спілки при Жидівськім Робітничім Комітеті, і заявив, що теперішні змагання негрів за дійсно повні й рівні права з білим населенням є дійсним кроком вперед до того часу, коли всі американці користатимуть із рівних можливостей не тільки при затруднюванні, але у всіх ділянках людської діяльности.

● **Делеґати спілки Об'єднані Електричні й Радіові Робітники** на своїй Конвенції в Ню Йорку домагаються зменшити число годин тижневої праці з 40 до 35, залишаючи дотеперішню платню. Зменшення тижня праці має бути засобом до поборювання безробіття внаслідок автоматизації праці. Ці робітники заявляють, що за кілька років тиждень праці виноситиме тільки 30 годин.

● **В середу** 18-го вересня жиди в цілому світі почнуть відзначати одне з головних своїх свят 5,724-ий Новий Рік, по жидівськи Рош га-Шанаґ, а 27-го вересня ввечері зачнеться їхнє свято покути, т. зв. Йом Кіппур. Жидівські рабіни закликають своїх вірних святкувати ці свята у своїх синагогах, а не виїздити до відпочинкових місцевостей, де є більше нагоди до забави, як до молитви.

КУБИНСЬКІ ЕМІҐРАНТИ ПРОТЕСТУЮТЬ

Нюйоркська поліція спиняє кубинських еміґрантів, противників режиму Фіделя Кастра, які з прапорами і транспарентами з'явилися на зібрання, скликане групою американських студентів, що вернулися недавно із забороненої подорожі на Кубу. Своєю демонстрацією кубинці запротестували проти прокастрівської пропаґанди ширеної цими збаламученими студентами.

Канада продала СССР пшениці за півбільйона долярів

Оттава. — Канадійський уряд 16-го вересня заключив торговельний договір із совєтською делеґацією про продаж пшениці за $500 000 000. Це є найбільша скількість пшениці продана за одним разом в історії Канади. Досі ЗДА продали були пшениці за $580 000 000 до Індії, але цю пшеницю ця країна висилає до Індії впродовж 3-ох років, а Канада має вислати більшість проданої СССР пшениці впродовж одного року, і тому цю пшеничну трансакцію можна назвати найбільшою в світі. Недавно Канада продала пшеницю червоному Китаєві за $360 000 000, а передтим вона продала пшеницю СССР і Польщі, і таким чином Канада в цьому році продала пшениці за $1 000 000 000. Польська делеґація є в дорозі по нову пшеницю з Канади. Канадійська пшенична Рада у Вінніпеґу вже тепер турбується транспортовими й магазиновими можливостями. Переговори про продаж СССР пшениці велися від двох тижнів у Вінніпеґу, де перебуває совєтська торговельна місія. З канадійського боку виступали міністер торгівлі Мітчелелл Щарп і голова Пшеничної Ради Віллям МекНамара. За СССР договір підписав заступник міністра закордонної торгівлі Сєрґєй А. Борісов, а за Канаду міністер торгівлі Шарп. СССР частину канадійської пшениці, вартости $16.500 000, продасть Кубі.

Департамент Рільництва передбачає рекордовий врожай кукурудзи

Вашинґтон. — Департамент Рільництва передбачає цього року рекордовий врожай кукурудзи — 3,938,720,000 бушлів, на 77,080,000 бушлів більше, як передбачали в серпні цього року, коли думали, що цьогорічний врожай кукурудзи винесе 3,861,6240,000 бушлів. Передбачають, що цього року пшениці буде 1,134,051,000 бушлів, на 16,476,000 бушлів менше, як передбачали в серпні — 1,150,527,000 бушлів. Минулого року врожай кукурудзи дав був 3,643,615,000 бушлів, а пшениці 1,092,562,000 бушлів. Пересічний врожай кукурудзи в попередніх п'ятьох роках виносив 3,551,952,000 бушлів, а пшениці по 1,225,262,000 бушлів.

Дві Союзові імпрези відбулися в Клівленді

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНС ВІДБУВ НАРАДИ, Б-ТВО СВ. ВАСИЛІЯ ВІДЗНАЧИЛО 50-РІЧЧЯ

Клівленд, Огайо. — З кінцем попереднього тижня в п'ятницю й суботу 6 і 7-го вересня, тут відбулися дві замітні союзові імпрези: Окружний Комітет Відділів УНСоюзу відбув свої організаційні наради, а Б-во св. Василія Великого, 364-ий Відділ УНС, врочисто відзначив 50-річчя свого існування та своєї праці для добра своїх членів і своєї громади. В обидвох імпрезах взяв участь головний касир УНС п. Роман Слободян та головні радні УНС п. Дмитро Шмаґала і пані Осипа Олінкевич.

Організаційні збори Союзової Округи відбулися в п'ятницю, 6-го вересня в приміщеннях місцевого Українського Народного Дому. Їх відкрив і ними проводив п. Дмитро Шмаґала, а секретарювала пані Осипа Олінкевич. Після звітування та загального перегляду праці Округи та її досягнень, організаційну доповідь виголосив п. Роман Слободян, віддаючи окрему увагу вияснениям великої актуальности нової акцидентової грамоти УНСоюзу, яка дає можливість членам і нечленам УНСоюзу забезпечуватись від наслідків каліцтва чи смерти в нещасливих випадках, та відкриває нові великі можливості в організаційному відношенні. В нарадах взяли участь репрезентанти 13 Відділів Округи та багато членства.

Наступного дня, в суботу 7-го вересня, Округа дружньо відзначила 50-річчя Б-ва св. Василія Великого, 364го Відділу УНСоюзу, одного з найактивніших союзових відділів. З цієї нагоди влаштовано ювілейний бенкет, який відбувся у вщерть заповненій залі Народного Дому в східній частині міста. Проводив імпрезою відомий наш науковець і діяч, проф. Джан Керол університету д-р Михайло Пап. Започаткували свято почесний і діючий голова Відділу - ювілята, п. Г. Кукіз та п. В. Бриздун. Привітальне слово сказав п. Д. Шмаґала, а святочну промову виголосив п. Роман Слободян, пригадавши, що він був головним промовцем уже на 25-літньому ювілею цього Братства. Історію Відділу подав коротко його член проф. К. Мельник, голова „Рідної Школи" в Клівленді. Мистецьку програму виповнили привіти усні й письмові від відділів УНС та інших організацій, пісні, деклямації, танки у виконанні дітей СУМА, та духової оркестри „Мелодії", яка відіграла американський гимн та в'язанку українських пісень. На закінчення гол. радний УНС п. Д. Шмаґала і Осипа Олінкевич вручили почесні грамоти для чотирьох піонерів-основників згаданого Відділу, які залишилися ще між живими, це є п-ні Марія Чорній, п. Микола Бузько, п. Йосиф Небожук та п. Дмитро Пастернак. Після імпрези відбулася вечеря, яку приготовили пані 364 Відділу УНСоюзу.

Ахмед Бен Белла обраний на президента Альжиру

Альжир. — В минулу неділю відбулись „вибори" в Альжирі, в яких коло 5 мільйонів альжирських „виборців" голосували за Ахмеда Бен Беллу на першого президента тієї арабської країни, не маючи іншого вибору, бо він зголосив свою кандидатуру й не допустив ніякого суперника. Явна опозиція виявилась тільки в гірському обширі Кабилії, де арабське плем'я ріфенців або зовсім не пішло до виборів, або віддало білі картки. Ахмед Бен Белла першим ділом заповів, що він переведе „націоналізацію", себто конфіскату землі всіх чужинецьких поселенців та альжирських „зрадників". Таким чином він зламав ще недавнє приречення, що його дав Франції, що альжирський уряд респектуватиме французьких власників середньої земельної посілости. Бен Белла заповів теж удержавлення всіх більших торговельних підприємств. В квітні цього року він удержавнив 69 готелів. Бен Белла заповів приспішену „соціялізацію" Альжиру. Хоч в Альжирі комуністична партія заборонена, проте уряд Бен Белли живе в добрих стосунках з Совєтським Союзом і комуністичним Китаєм і саме дістав 100 мільйонів совєтської допомоги.

Комуністичний Китай хоче приєднати собі Північну Корею

Гонґ Конґ. — Лію Шао-Чі, офіційний голова комуно-китайської держави (бо насправжню владу має там Мао Тсе-тунґ), прибув з офіційною візитою до Північної Кореї, щоб скріпити китайсько-корейські взаємини з уваги на теперішній московсько-китайський конфлікт. Лію Чао-чі компліментував північних корейців, лаявся на американських „імперіялістів", які нібито „окупували Південну Корею", запевняв корейських комуністів про „вічну дружбу" китайського народу та прославляв нібито „щоденний" зріст економіки в Китаї. Газетні коментатори звертають увагу, що корейські комуністи не забули, що це завдяки наполяганню Сталіна на Ялтинській конференції із Рузвелтом і Черчилем поділено Корею на совєтську й американські зони, отож, що своє існування корейські комуністи завдячують Совєтам. З другого боку — комуністичний Китай активно взяв участь в корейській війні по стороні північно-корейських комуністів. Тому ситуація корейських комуністів незручна, але — з уваги на ближче сусідство з комуністичним Китаєм, вони у спорі з Москвою — підтримують Пейпінґ.

Деякі муринські держави плянують створити африканську армію

Леопольдвіль. — Ніґерський прем'єр Абубакар Тафава Балева запропонував під час своєї візити в конґолійського прем'єра Сириля Адулі прислати ніґерське військо в Конґо, якщо цього захоче Конґо, коли б до кінця цього року Об'єднані Нації відкликали своє міжнародне військо. Загально існує переконання, що його — мабуть — поділяє і конґолійський уряд, що після відходу війська Об'єднаних Націй в Конґо можуть вибухнути знову криваві заворушення та міжплемінна громадянська війна, при чому само Конґо не має ще достатньо сильної і вишколеної власної армії. Так само Ґана рада залишити в Конґо свій контингент війська, що перебуває в рямцях міжнародного війська ОН. Ніґерія має тепер там коло 600 вояків і 400 поліціянтів. У зв'язку з цим деякі муринські держави схиляються до думки створити пан-африканську армію, яка була б здатна протиставитись заворушенням в будькотрій новопосталій африканській країні. Не виключено, що дехто з амбітних африканських проводирів хотів би дістати в отакій пан-африканській армії екзекутивну силу для африканських вимог, наприклад у відношенні до Південно-Африканського Союзу, що проводить далі свою біло-расову політику.

Молодечі організації ЗДА готуються до Шевченківських урочистостей

Ню Йорк. — В середу 11-го вересня відбулася в Ню Йорку перша конференція представників українських молодечих організацій скликана референтом цих організацій в Екзекутиві УККА інж. Р. Рогожою. Ціллю нарад, в якій взяли участь голови і представники найбільше активних і чисельних молодечих організацій, була координація їхньої праці і виступів на зовні та спільні акції в найближчому майбутньому. На конференцію прибули: від СУМА її голова п. М. Фурда, від ОДУМ голова п. С. Філімончук із двома членами управи, від СУСТА проф. Е. Жарський, від „Зарева" п. П. Дорожинський та від Пласту голова КПС пл. сен. Ю. Ференцевич з усіми членами президії. Згідно із пропозицією інж. Р. Рогожі, який відкрив конференцію, присутні заявилися відбувати періодично такі зустрічі, якими проводитимуть по черзі представники поодиноких організацій. З огляду на те, що господарем першої конференції була Крайова Пластова Старшина, в приміщеннях якої наради відбувалися, інж. Р. Рогожа передав провід нарад у руки голови КПС пл. сен. Ю. Ференцевича. На порядку нарад стояли три важливі справи: 1. участь молодечих організацій у дедикації площі під пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні в дні 21 вересня, 2. спосіб участи молодечих організацій у посвяченні пам'ятника Шевченка в дні 30 травня 1964 року у Вашинґтоні і 3. загальний здвиг української молоді. Інж. Рогожа реферував справу участи молоді у дедикації площі, з'ясовуючи бажання комітету будови пам'ятника. Присутні заявили участь відділів своїх організацій з прапорами. Широку дискусію викликала справа масової участи зорганізованої української молоді у посвяченні пам'ятника в травні 1964 року. Тому, що досі запляновала програма цих урочистостей не передбачає окремих виступів молоді за вийнятком походу, присутні представники молодечих організацій рішили одноголосно запросити на чергову свою нараду, в дні 2-го жовтня, мистецьких керівників та організаторів урочистостей посвячення пам'ятника, щоб запізнатися з точною програмою святкувань та вирішити спосіб участи молоді у них. Зокрема представники найбільших товариств молоді зацікавлені розв'язанням організаційних проблем перебування такої великої скількости молоді у столиці; а це приміщенням, прохарчуванням, уставкою в поході та програмою занять на цілий час. Вкінці голова КПС п. Ю. Ференцевич висловив пропозицію відбути осінню 1964 р.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПІВДЕННИЙ В'ЄТНАМ — ПЕРША СПРАВА НА ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ

Об'єднані Нації. — 14 членських держав Об'єднаних Націй зголосили внесення, щоб на першу точку денного порядку 18-ої сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, відкритої 17 вересня ц. р., взяти переслідування буддистів у Південному В'єтнамі, що — за твердженням внескодавців — становить порушення конвенції про права людини. З'єдинені Держави, які здебільша займають принципове становище, що всі справи повинні спершу перейти через Комісії, поки попадуть на пленум Генеральної Асамблеї, не протиставляться згаданому внескові. Однак ще не відомо, чи ЗДА, які засуджували внутрішню політику режиму Нґо Дінг Дієма, приєднаються до резолюції, яка напевно тавруватиме той режим, чи стримаються від голосування. Мабуть з уваги на ті дебати в Об'єднаних Націях, уряд Нґо Дінг Дієма відкликав вийнятковий стан у Південному В'єтнамі, поліційну годину та пресову цензуру для закордонних кореспондентів. Зате військо і сильні відділи поліції все ще сторожать державні будинки і стоять на більших вулицях та майданах. Відносини між південно - в'єтнамським урядом та американською амбасадою в Сайґоні все ще холодні і нез'ясовані. Однак пані Нґо Дінг Нгу, впливова дружина шефа південно - в'єтнамської поліції і дійсного промотора реакційної та репресійної політики, заявила в Београді, де вона перебуває як голова в'єтнамської делеґації на 59-ій конференції Міжпарляментарної Унії, висловила вдоволення нібито зміною американського становища, що її вона добачила в заяві державного секретаря Діна Раска, що Південний В'єтнам дасть собі раду з своїми внутрішніми турботами. Пані Нґо Дінг Нгу остаточно рішила, що вона таки приїде до ЗДА, де виголосить промову на форумі Клюбу Крайової Преси у Вашинґтоні і Клюбу Заморської Преси у Ню Йорку. Очевидно, що вона певне виступить на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, коли там буде відбуватися дебата над відносинами у Південному В'єтнамі. Південний В'єтнам не є членом Об'єднаних Націй, але в таких випадках допускається до слова речника заінтересованої країни, хоч він не має права голосувати. Більшість буддистських жреців, арештованих у Південному В'єтнамі, звільнено, але яких 30 все ще в'язнять. Так само не звільнено більшости арештованих студентів високих шкіл і середнєшкільників, а арештування продовжуються між інтелектуалами і професіоналістами, що їх режим підозріває в опозиційних настроях.

На Генеральній Асамблеї ОН першим міністром закордонних справ, що промовлятиме в четвер 19 ц. м., буде совєтський Андрей Громико. Звичайно першим промовляє американський президент або державний секретар, але тому, що президент Кеннеді визначив п'ятницю на свій виступ, то Громико, щоб не промовляти того самого дня, пересунув свою промову на день раніше. Президент буде після своєї промови разом з канадійським прем'єром Лестером Пірсоном на обіді в генерального секретаря ОН У Танта, після чого відлетить до Вашинґтону. Таким чином він прийме Громика щойно у Вашинґтоні. Від понеділка наступного тижня почнуться в Ню Йорку розмови між державним секретарем Діном Раском, британійським міністром закордонних справ лордом Гюмом і Громиком про ті „дальші кроки", що їх великодержави мали б зробити на шляху, започаткованому атомовим договором. До п'ятниці цього тижня передбачується ратифікування того договору Сенатом і таким чином морально - політична позиція ЗДА буде скріплена в очах усіх невтральних держав.

У Польщі значно підвищено ціни на харчові продукти

Варшава. — Комуністичний уряд у Польщі проголосив значну підвишку цін на молоко й молочні продукти, яйця, сірники, оцет, алькоголь і різні харчові предмети. Водночас зменшено товщ у молоці з 2 1/2% до 2%, так, що споживач платитиме більше за гірше молоко. На весну польський уряд підвищив ціну на вугілля, електрику і газ в домашньому вжитку на 100%. Разом з тією і іншими підвишками — кошти утримання в Польщі зросли в останніх двох роках на 30%. Уряд рішився значно підвищити ціни хліборобських продуктів, щоб підтримати хліборобів і стримати їх від масового вбивання худоби в часі харчової кризи. Ця нова криза вийшла — за поясненням урядових чинників — внаслідку великих морозів в останній зимі та весняної і літньої посухи. Хоч у Польщі — єдиній комуністично-сателітській країні (частинно поруч з Югославією) сільське господарство не є сколективізоване, проте комуністична господарка схаотизувала і там відносини з фатальними наслідками і на харчовому секторі. Тому Польща, хліборобська країна, яка була експортером сільсько-господарських продуктів, м.і. масла, тепер мусить спроваджувати зерно і муку та раціоналізувати продаж м'яса.

У СВІТІ

● **Архиєпископ Нґо Дінг Тук**, брат південно - в'єтнамського президента Нґо Дінг Дієма, який приїхав був на короткий час в минулому тижні до Ню Йорку, хвалив тут у розмові з журналістами нового американського амбасадора у Південному В'єтнамі, Генрі Кебота Ладжа, як „дуже гарного дипломата", який докладно перестудіював історію і проблеми В'єтнаму. Водночас він палко боронив свого брата Нґо Дінг Нгу, команданта поліції і керівника репресійної акції проти всіх опонентів уряду.

● **Норвежський міністер** закордонних справ Ерлінґ Вікборґ подарував віце - президентові Линдонові Джансонові під час прощального обіду в честь Джонсона — образ: сцена риболовлі. Той олійний образ кисти норвежського маляра Ролфа Конґсволда віце - президент Джонсон, що відвідував Норвеґію з своєю дружиною і донькою, побачив в одній крамниці в Ослью і він йому дуже сподобався, але не купив його, вважаючи, що ціна 300 дол. зависока. Джонсон, який раніше був у Фінляндії, відвідав після того Швецію, Данію і Ісляндію.

● **У Західній Німеччині** поганий вітер наробила справа підслуху телефонічних розмов та секретне інсталювання підслухових апаратів у домах різних видатних німецьких і чужинецьких осіб. Міністерство внутрішніх справ покликалось на такі „засоби обережности", стосовані трьома західніми альянтами в післявоєнних роках їх окупаційного режиму в Західній Німеччині, до 1955 року. Західні амбасади відмовились будь-що заявити в цій справі.

● **Японський прем'єр Гаято Ікеда** виїздить 23 ц. м. з відвідинами до Філіппін, Австралії, Індонезії і Нової Зеляндії. Він заявив, що він мусить відвідати сусідів Японії після того, як раніше відвідав був уже З'єдинені Держави і Західню Европу. Ікеда запевнив, що Японія не буде поширювати своєї торгівлі з комуністичним Китаєм коштом добрих політичних і господарських взаємин з Америкою і Европою.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays. (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Жертви фанатизму

Минулої неділі невідомі фанатики підкинули під баптистську церкву муринів у Бірмінґгемі, Алабама, динамітову бомбу, яка вибухла саме під час науки релігії для шкільних дітей і вбила чотирьох дівчаток у віці від 11 до 14 років. Заворушення серед муринів виявилось у „антибілих" демонстраціях, в яких згинули ще два юнаки-мурини, при чому один, 16-річний, дістав у спину поліційну кулю, а другий, 13-річний, був убитий, коли їхав ровером. Бірмінґгемський посадник звернувся через радіо до мешканців міста із закликом співпрацювати з властями, щоб покінчити з „безглуздим терором".

Очевидно, що вбивати малолітніх дівчат і хлопців у расовому спорі — це злочин. Проте, дуже трудно дошукатися його винуватців. Ось, наприклад, губернатор стейту Алабама Джордж Воллес призначив $5 000 за схоплення винуватців бомбового замаху. Але той самий губернатор безумовно спричинився до загострення антимуринських настроїв серед частини мешканців стейту, коли вперто противився скоритися — ухвалам судів щодо переведення расової рівности в алабамських школах. І не можна звільняти тамошніх органів влади від вини, коли вони й досі не виявили й не покарали ні одного винуватця в кругло 50-ох бомбових замахах, що відбулися в самому Бірмінґгемі від часу закінчення останньої світової війни і у 20-ох попередніх бомбових атентатах, проведених там „невідомими особами" за останніх 8 років. Трудно повірити, щоб при енерґійному слідстві не можна було знайти винуватців якщо не в усіх, то в деяких випадках. Не можна також виправдати тих батьків, які байдуже, а може й прихильно придивлялися, як їхні діти ганяли по місті автами з прапорами південних конфедератів з часу Громадянської війни, демонструючи таким способом проти інтеграції. Ясно, що все це доливало оливи до полум'я расової ненависти.

Фанатизм добрий і потрібний, коли йде про шляхетну, величну ціль. У такому випадку фанатики є героями, які підтримують добру справу без уваги на власне ризико. Але фанатизм шкодить і приносить зайві, нікому не потрібні жертви, коли він присвячений наосліп справі, наперед засудженій на невдачу. Ось уже після рішення французького уряду погодитися на удержавлення Альжиру французькі фанатики сіяли терор в Альжирі і Франції під гаслом „Французького Альжиру", і спричинили смерть багатьох тисяч власних земляків і арабів, приносячи й велику матеріяльну шкоду, — з єдиним вислідом: мільйон французьких поселенців в Альжирі мусіли звідтіль втікати. Подібних прикладів у всесвітній історії дуже багато. Суть фанатизму в тому, що фанатики не рахуються ані з розумовими арґументами, ані з арґументами політичної доцільности, ані із законами моралі чи братолюбія. Найвищим законом для них є їхня віра в якусь справу. Коли справа добра — то їхня віра може переносити гори, — коли ж їхня справа завертає назад колесо історії — віра в цю справу вбивча і самогубна.

Але всі великі історичні процеси вимагають жертв. Оці невинні жертви в парафіяльній школі в Бірмінґгемі впали також на шляху великого історичного процесу, яким є зрівняння рас в Америці. Їх смерть мусить потрясти сумлінням багатьох людей — навіть у сфанатизованому Бірмінґгемі. І тому вони не пішли задарма.

Надія на кукурудзу

Совєтська преса й радіо, совєтські керівні сільськогосподарські чинники б'ють в усі бубни і дзвони на тривогу з приводу провалу із цьогорічним урожаєм. Особливо загрозлива ситуація в цій ділянці в Україні. Немає числа совєтської газети, в якім не стверджувалося б катастрофічного стану із „наміченим гуртовим збором зерна", тим збором, що, згідно із недавніми заввагами Підгорного, а тепер Шелеста, мав бути цього року вищий за всі попередні, і що, згідно з урочистими обіцянками цих компартійних сатрапів в Україні, мав покрити недобори у врожаях минулих років. Друковані в цій справі матеріяли в деяких днях становлять більшість усього матеріялу таких газет, як „Радянська Україна", російськомовна „Правда Украіны", „Молодь України" та інші. В одному тільки числі „Радянської України" з 30-го серпня ц.р. критичній ситуації в сільському господарстві присвячено: передову статтю про „Складний і відповідальний екзамен для партійних організацій, усіх трудівників села", заклик „Кукурудзу — на потік!" із надзаголовком „Тривожні сиґнали рейдових бриґад", статтю „Хліб — наше багатство — бережіть його!" і огляд преси п. з. „Жити турботами хліборобськими".

Цілком одверто про катастрофу в сільському господарстві України говорив перший секретар ЦК КПУ Шелест на нараді начальників виробничих колгоспно-радгоспних управлінь, секретарів парткомів, інспекторів, парторганізаторів, що відбулася наприкінці серпня цього року в Києві.

Як виходить із доповіді Ю. Шелеста, зокрема з його вимоги „в зв'язку із загибіллю озимих на значних площах зробити все для того, щоб і в цих умовах одержати намічений валовий збір зерна", з допомогою своєчасного проведення «других жнив», значить приспішеного збору кукурудзи, перші жнива в Україні, тобто, збір пшениці, жита й інших зернових культур, цілком не дописали. Ще виразніше про фатальний недорід у цьому році висловилася „Радянська Україна" в числі із 30-го серпня цього року, стверджуючи, що „у зв'язку з несприятливими погодними (?) умовами, пересівом значної частини озимини, кукурудза в цьому році стала основною культурою, яка вирішуватиме виконання пляну валового (гуртового — Ред.) збору зерна. Вона має поповнити хлібний баланс Вітчизни, перекрити недобір зерна колоскових культур".

Урядові чинники в Москві і в Києві намагаються врятувати ситуацію з допомогою закликів до посиленого збору зернової кукурудзи, до боротьби з . . . розкраданням та розтрачуванням зерна та його спекуляцією, до ощадности з хлібом по крамницях і харчівнях. Але автори тих закликів і їхні примусові слухачі самі не вірять, щоб усі ці заходи поліпшили ситуацію. І Шелест у своїй промові, і „Радянська Україна" в численних дописах змушені признаватись, що в цілому ряді областей України виробіток на кукурудзозбиральний комбайн за сезон утроє-вдвоє менший, як заплянований, що в багатьох областях „понадіялись на ручну працю і затягли збирання аж до „білих мух", тобто до снігу, і т .д. Про це свідчать і „тривожні сиґнали рейдових бриґад", що „на Харківщині й Полтавщині повільно будують потокові лінії для приймання і обробки кукурудзи", що „про серпень згадали . . . в липні".

Все це доводить, що земля й далі не хоче родити за інструкціями і на вимоги Хрущова та його сатрапів. Не поможуть тут і „рішучі втручання партійних органів", до яких закликають „рейдові бриґади".

М. Прокоп

МОСКВА — „ЧАСТИННИЙ ПРОТИВНИК" АМЕРИКИ

В пошуках нової концепції американсько-совєтських взаємин

Як відомо вже з повідомлення у „Свободі" на початку вересня відбулися в Ню Йорку річні збори Америк. Асоціяції Політичних Наук. В рямках тих зборів окремі доповіді й групові дискусії проходили також в одній із секцій цієї організації, що називається Конференцією для Студій Совєтських і Комуністичних Питань. Членами цієї Конференції є американські дослідники країн совєтського бльоку, в першу чергу викладачі коледжів і університетів. Хоч у нарадах виступали такі видатні совєтологи як Фредерік Барґгорн, Люї Немзер, Роберт Такер, Филип Мозлі, Джон Газард і інші, не було в них нічого ревеляційного, що розкривало б якісь нові обрії для пізнання СССР і його політики. Але був на нарадах один виступ, що заслуговує на те, щоб йому присвятити окрему статтю. Цей виступ кинув деяке світло на нові спроби американських совєтологів скваліфікувати сучасний стан американсько - совєтських взаємин і накреслити шляхи, що ними в дальшому ці взаємини мали б розвиватися.

Мова йде про звітно-оцінну промову дотогочасного голови Конференції, Маршалла Д. Шульмана. Шульман — це професор міжнародної політики у Школі Права і Дипломатії (Флечер) ,колишній член дирекції Російського Дослідного Центру при Гарвардському університеті і автор талановито написаної книжки „Переоцінка сталінської закордонної політики". Треба сказати, що Шульман — не тільки дослідник. Свого часу він був спеціяльним асистентом державного секретаря Діна Ачесона. Та й тепер Шульман активно діє у формуванні американської закордонної політики. Недавно він виступав як свідок перед конґресовою комісією в справах ратифікації договору про частинну заборону атомових вибухів.

Присвятивши свій виступ можливостям дальшого розвитку американсько - совєтських взаємин, Шульман висловив думку, що в тих взаєминах зайшли в останніх місяцях такі великі зміни, що Совєтський Союз можна в певному відношенні розглядати вже як „частинного противника" Америки, а не, як досі, її некваліфікованого ворога. Річ у тому, казав він, що сьогодні є справи, в яких Америка і Совєтський Союз мають спільні інтереси.

Такою центральною справою є спільне бажання відвернути загрозу атомової війни. У змаганні до тієї мети Совєтський Союз не тільки не ворог, але, навпаки, спільник Америки. Однак, з другого боку, Москва досі не виреклася своїх плянів експансії й панування над іншими народами і далі творить серйозну загрозу для Америки. Тому не можна ще говорити про повну ревізію дотеперішньої ворожнечі між обома великодержавами, але треба брати до уваги нову ситуацію і дивитися на СССР як на „частинного противника". Коли усвідомити, що таку суґестію Шульман висунув через яких десять місяців після пам'ятних днів листопада 1962-го року, коли здавалося, що справа Куби кожної хвилини може привести до збройного зудару між Америкою і Совєтським Союзом, коли, значить, ніхто не сумнівався, що Москва таки загрожує життьовим інтересам Америки, — то це направду серйозний показник великих змін, що останнім часом зайшли в думанні тих кіл, які мають вплив на формування напрямних американської закордонної політики.

Правда, суґестії Шульмана не вихоплені з повітря, вони безперечно пов'язані з великими змінами, що в останніх місяцях постали не так у взаєминах між Америкою і СССР, як у міжнародному укладі сил взагалі, передусім у зв'язку з вибухом російсько-китайського конфлікту. І сам Шульман не перша людина, що висуває можливість нової концепції американсько - совєтських взаємин. Він тільки пробує формулувати те, на що вже раніше, тобто зразу по минулорічній кубинській кризі, стали натякати впливовіші від нього особи.

Межова роля Куби

20-го листопада 1962-го року, отже того самого дня, коли президент Кеннеді повідомив, що ЗДА припиняють бльокаду Куби, бо Хрущов погодився протягом 30 днів забрати совєтські ракети з того острова, Дін Раск виступав з промовою перед Асоціяцією Закордонної політики. Там він, між іншим сказав: „Ми стоїмо напередодні багатозначних і непередбачуваних досі подій, коли треба буде переглянути або й зревідувати доцьогочасне стереотипне мислення. Тут іде про процес, який матиме вплив на уряди у всіх частинах світу".

Важко сказати, чи вже тоді, тобто у днях ліквідації американсько - совєтського напруження довкола Куби, Раск знав про далекойдучі пляни нормалізації взаємин, але можна сміливо припускати, що вже в домовлення про замирення між Кеннеді і Хрущовим мусіли бути включені аспекти і питання ширші, як тільки сама Куба. Що тут ішло про щось більше, вказують пізніші повідомлення преси про періодичну виміну листів між Кеннеді і Хрущовим, і натяки, що в керівних колах обох держав розглядається можливості якогось ширшого домовлення; що йде про те, щоб ще раз спробувати зліквідувати стан холодної війни тощо. Що воно насправді так було, розкрив сам президент ЗДА у своїй голосній і широко коментованій в світовій пресі промові в Американському університеті у Вашинґтоні 10-го червня цього року, коли він запропонував американському народові перевірити дотогочасні уявлення про комунізм, як незмінну систему, шукати еволюції в країнах совєтського бльоку та їй сприяти .

Треба зазначити, що в даному разі йшло не тільки про американську ініціятиву. Вже давно були відомі погляди де Ґоля про те, що Захід повинен брати до уваги можливості внутрішніх змін у комуністичному світі і в цьому

(Закінчення на стор. 3)

Вірні і віддані ідеалам гетьмана Івана Мазепи

Слово гол. предсідника УН-Союзу Йосипа Лисогора під час відкриття пам'ятника Гетьманові Іванові Мазепі на „Союзівці"

Пам'ятник Великому Гетьманові України Іванові Мазепі, урочисте відкриття якого відбувається сьогодні, буде поруч пам'ятника Тарасові Шевченкові вже другим пам'ятником на пошану великих духових провідників України на цій оселі Українського Народного Союзу.

Ідеали Гетьмана Івана Мазепи і Тараса Шевченка, що за них ці великі мужі України боролися зброєю і словом, були від самого початку української іміґрації в З'єдинених Державах Америки провідними ідеалами американських українців. Започаткована Гетьманом Мазепою боротьба за визволення України з московської неволі і допомога українським визвольним змаганням стала програмою діяльности Українського Народного Союзу вже в перших роках його існування. До реалізації Мазепинського ідеалу української незалежности закликала й закликає „Свобода" сімдесят років, почавши з 1893-го року. Слово Тараса Шевченка „в своїй хаті своя сила, і правда, і воля", його бажання діждатися для України українського Вашинґтона з „новим і праведним законом" — стали політичним ідеалом усієї американської України. Вірність і відданість ідеалові засвідчать американські українці встановленням величавого пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні в 1964-му році.

Пам'ятник Гетьманові Мазепі, поставлений на Союзівці — цьому клаптикові української землі у Вашинґтоновій Америці — пригадуватиме завжди американським українцям про збройну боротьбу, що її провадив Мазепа з Москвою, і про ідеал української самостійности, за який він боровся. Водночас цей пам'ятник пригадуватиме американським українцям про їх велике завдання — допомогти всіма силами українському народові в його боротьбі за „одну самостійну державу з порядками наскрізь демократичними", як писала „Свобода" шістдесят три роки тому, 17-го жовтня 1900-го року, у своєму заклику „До діла, браття!".

Відкриваючи в імені Головного Уряду Українського Народного Союзу, як господаря „Союзівки", здвигнений тут пам'ятник Гетьманові Мазепі, я вважаю за велику приємність і обов'язок подякувати мистцеві - скульпторові Сергієві Литвиненкові за створення цього пам'ятника, усім почесним свідкам цієї урочистости, які допомогли цей пам'ятник поставити, за їхню жертвенність, і всім Високодостойним Гостям за участь в нашій урочистості. Щира подяка всім.

Ярослав Курдидик

ПАНМУСУЛЬМАНСТВО В АФРИЦІ

Останнім часом увага політичного світу зосередилася довкола московського договору, і всі інші політичні проблеми, здавалося б, відійшли на задній плян. Проте, останні сутички на кордонах Ізраїлю, Сирії та Йорданії пригадали світові знову про бурхливий панарабський дух, який має на меті об'єднати всіх арабів. І це — не зважаючи на останні політичні переворти в Іраку та Сирії, які виявляють тенденції відходити від того, що заплянував собі на дальшу мету президент Нассер.

На останній конфлікт між Сирією і Ізраїлем солідарно відгукнулись всі арабські країни, виявляючи готовість прийти, на випадок потреби, з допомогою своїм одновірцям. Цю тонку, повну напруження ситуацію спритно використовує Москва, заявляючись також „солідарно" по стороні Сирії. При цьому має вона дві основні цілі: приєднати на свій бік арабів і — вдержувати перманентне кипіння в цьому нафтовому обширі, де Захід глибоко запустив коріння своїх політичних та економічних впливів.

Нассер не перестає захоплювати широкі арабські маси блискучою візією Арабської імперії від Атлантійського океану до Перської затоки. „Якщо ми це осягнемо, — каже Нассер, — тоді всі арабські народи, озброєні модерною зброєю, знищать Ізраїль і визволять Палестину" Про те, що відбуваються тепер на Середньому Сході пише у своїй праці „Арабські пляни в Африці" проф. Д. Е. Друмонд. Він стверджує, що, не зважаючи на хвилеву і дуже сильну опозицію, яка постала проти Нассера з приходом до влади урядів Баат в Іраку та Сирії, де навіть переведено недавно жорстоку чистку пронассерівських елементів, не зважаючи на гострий спротив королів Йорданії і Савді Арабії, тенденції до об'єднання в арабському світі не слід применшувати. Вони існують не тільки в країнах Середнього Сходу, але, що важливіше, сягають далеко й далеко в континент майже цілої Африки. І саме це починає непокоїти всіх тих, що дивляться на арабський рух відродження, як на щось таке, що має незабаром зникнути і завмерти.

Наступ арабів на здобуття Африки — пише Друмонд — іде не тільки по політичній, але, головним чином, по релігійній лінії, яка почала об'єднувати й притягати до „арабської революції" навіть тих, що живуть за тисячі миль поза „арабською зоною" на південь від Марокко по Ірак. Не легковажмо арабського руху і не називаймо глузливо Нассера „арабським Гітлером" — продовжує Друмонд, — бо перевага нассерівського руху над іншими такого роду рухами полягає в тому, що Нассер не проповідує ніяких принципів расової вищости — він проголошує принцип рівности всіх мусульман, об'єднаних духом змодернізованого панмусульманства.

Не треба забувати, що на 240 000 000 мешканців Африки понад 100 000 000 — це визнавці ісляму, і знавці твердять, що за 25-35 років половина мешканців Африки будуть визнавцями пророка Мохаммеда. Тож, може, по довгих сторіччях, коли то арабські армії намагалися завоювати аж три континенти, світ є тепер свідком нового наступу ісляму.

За головний центр поширення ісляму слід уважати один із найстаріших арабських університетів Ель Агзар в Каїро, що його заснували каліфи понад тисячу років тому. Протягом довгих століть прибували сюди вірні з усіх кінців Африки вивчати „мудрість корану". Під сучасну пору в тому університеті навчаються 4 000 студентів із різних новопосталих африканських держав, яким єгипетський уряд дає стипендії, маючи на меті приєднати й полонити своєю опікою й ввічливістю всю оту „майбутню чорну еліту". Таке саме можна сказати й про Єгипетську Військову Академію, де вчаться чорні студенти із 19-ти африканських країн. Деякі професори цієї академії — це колишні німецькі високі старшини , які прийняли єгипетське громадянство, а для прикриття минулого змінили — „єгиптизували" навіть свої імена та прізвища. Більшість альжирських старшин вишколювано в тій академії, і вони в зустрічі навіть з такою могутньою армією, як французька, не „посоромили єгипетської збори".

Коли підсумувати, що Єгипет, Альжир, Ірак, Сирія, Іран, Йорданія і Марокко мають разом майже пів мільйона добре вишколеного війська, то цього, як слушно завважує Друмонд, не можна легковажити.

За статистикою останніх 15-ти років виходить, що на кожних десятьох поган в Африці лише кожний десятий приймає християнство або якусь іншу віру, а дев'ять приймають іслям. Це — річ просто незрозуміла, коли взяти під увагу, що араби завжди ставилися з погордою до чорношкірих, і це ж вони довгі століття торгували чорними невільниками, вважаючи їх за „двоногих робітних тварин". Як бачимо, час відсуває все це в забуття, і тепер в Союзі Африканських Народів араби починають відігравати провідну ролю, являючи собою немовби дріжджі, що сприяють ферментації та кристалізації націоналізмів серед окремих африканських народів. І тому немало нащадків колишніх арабських невільників дивляться на Нассера, як на одного з природних керманичів руху африканського відродження.

Нассер збагнув, що водночас із політичним відродженням завжди приходить і релігійне пробудження. Найвищий Ісламський Комітет, що контролює єгипетський уряд, надає через радіо свої трансляції по 12-14 годин різними мовами, а „Голос Вільної Африки" у різних африканських діялектах — втроє більше, як англійське ББС та Совєтський Союз, разом узяті.

Повернувшись із своєї довгої поїздки по Африці, Е. Вілліямс, який відбував ту подорож з доручення президента Кеннеді, пише:

„Хоч і як прикро погодитися деяким особам, які ще не перестали дивитися на Африку через призму „колоніяльної всевладности", але теперішні нововідроджені африканські народи нагадують лявіну, яка пориває із собою всіх тих, що їм протиставляться . . ."

Володимир Барагура

„ВЕСЕЛКА" В ШКОЛІ

Еляборат про можливості й методи використання „Веселки" у навчанні рідної мови й предметів українознавства в школах

(3)

Редакція „Веселки" часто отримує й друкує майже в кожному числі писання чи поміщує ілюстрації дітей-авторів.

Тут переходимо у чергову важливу ділянку дидактичної вартости „Веселки" — її вплив і заохоту дітей пробувати власних сил, як автори. Перші спроби писати — це дитячі листи. Пишуть їх уже п'ятилітні діти. У листах діти діляться з редакцією своїми переживаннями, пригодами, веселощами й смутками, у них висловлюють свої погляди на журнал, пишуть, що їм у ньому подобається, а що бажали б мати, чи інакше поданe. У листах дають неодноразово доказ свого ознайомлення з предметами українознавства. Присилають також розгадки загадок, а це також свідчить про рівень знання українознавчих дисциплін, бо до розгадок треба мати деякий засіб знання з різних ділянок українознавства. Писання листів вимагає великого засобу слів і виробляє в дитини стиль. Через те листи треба вважати за добру методу навчання дітей рідної мови й предметів українознавства й за добрий спосіб контролі їх знань в тій ділянці.

Вищим ступенем контакту дітей з „Веселкою" є самостійні писання дітей. Вони присилають вірші, оповідання, статтейки, розповіді, загадки. Ця співпраця дає доказ, що діти пильно читають журнал і засвоюють собі з нього знання мови, стилю, побудову літературних творів, їх жанри, мотиви, ґатунки. Велика кількість дітей-читачів „Веселки" взяла участь у Шевченківському конкурсі для дітей і молоді, проголошеному під час Шевченківського року Об'єднанням Працівників Дитячої Літератури і редакцією „Веселки". Багато цих матеріялів надруковано. Дописи, листи, самостійні писання дітей — це вже активний вияв українознавчих знань, засвоєних дітьми у рідній школі і за допомогою „Веселки" шляхом систематичної праці.

Дидактична роля ілюстрації і методика її використання

„Веселка" — журнал багато ілюстрований. На 16-ті сторінках журналу пересічно вміщено 30 ілюстрацій — оригінальних праць сучасних найвідоміших українських малярів, репродукції давніших ілюстраторів, портрети, фота, мапи, схематичні ілюстрації до ігор і забав. Ілюстрація має за завдання не лише приманювати читача, але вона має передусім велике виховне й навчальне значення. Вона доповнює текст, унаочнює дитині різні, дотепер цілком незнані їй елементи. Діти бачать на них предмети, постаті, побутові деталі щоденного життя, історичні акцесорії. Ілюстрація знайомить дітей з минулим і сучасним України. Світлини дають змогу дитині бачити, як виглядають світ, Україна в минулому й тепер, визначні діячі нашого національного, культурного, церковного, літературно - мистецького, наукового життя. Ілюстрації сучасних мистців знайомлять дитину з іменами визначних представників нашого образотворчого мистецтва, з напрямками, стилями, які панують у нашому мистецтві. Ілюстрації можуть стати вихідним пунктом для гутірок і лекцій, для розповідей і оповідань, компонованих самими учнями. Учнів можна також заохочувати самим ілюструвати читані тексти. Це розвиває уяву дитини й заставляє її знайомитися з різними деталями й особливостями українського життя.

Учителі й виховники однозгідно стверджують, що „Веселка" є великою допомогою у влаштуванні

Шкільних свят і імпрез.

Матеріяли „Веселки" можна використовувати при різних нагодах в дитячому житті — на початку шкільного року й на його закінчення, у День Матері, на св. Миколая, Різдво, Новий Рік, Великдень, роковини М. Шашкевича й под. Як показує радіопрограма оо. Василіян у Ню Йорку та подібні програми в інших містах, майже кожного тижня у частині, присвяченій дітям, подається матеріяли з „Веселки", відповідно пристосовані до радіомовлення. Матеріяли з „Веселки" використовують виховні організації молоді у своїй щоденній праці. Вони дають зайняття дітям і під час вакаційних відпочинкових чи виховних таборів.

Досі ми представили становище й погляди редакції „Веселки" на журнал, як засіб морального й естетичного виховання, навчання рідної мови та предметів українознавства в рідній школі. Ці думки висловлені на підставі матеріялу, що його доставили редакції активні учителі рідних шкіл, які у своїй навчальній практиці послуговуються „Веселкою".

Тепер подаємо кілька

Голосів учителів про навчальну вартість „Веселки" в школі.

Мати Євзевія, ЧСВВ, із Дитячого Сиротинця у Філядельфії пише: „Від дітей і Сестер із Сиротинця пересилаю найсердечнішу подяку за річники „Веселки". Маємо надію, що з них будуть користати хлопчики й дівчатка нашого сиротинця та зацікавляться рідним краєм і українською пресою".

П-ні Надія Литвиненко, учителька української мови в вищих клясах школи св. Юра в Ню Йорку (оо. Василіяни), пише: „Веселка" для мене цінний додаток до навчання і доповнення до підручників у 6 і 7 клясах. Для збагачення словництва „Веселка" дуже придасться. Дуже добрий краєзнавчий цикл з географії України. Цей матеріял дуже добре доповнює географію України, яка за програмою є основним матеріялом українознавства в 7-ій клясі. Вірші на географічні теми додають лекціям і навчальному матеріялові легкости й барвистости, подобаються учням, і немає труднощів заохотити їх переписувати ці вірші в окремих зошитах з наголовком „Україна і її географія у віршах". Шоста кляса цікавиться оповіданнями. У поглиблюванні й поширюванні знання з ділянки українознавства „Веселка" має безумовну вартість".

Володимир Мацьків, інспектор рідних шкіл і шкільний діяч у Філядельфії, пише: „Веселка" на перше місце ставить Бога і нашу батьківщину. Вона в дитячих оповіданнях і віршах вказує на моральні вартості, які є багато більшим добром, як усі скарби зматеріялізованого світу. Вона барвистими кольорами малює країну, з якої походять батьки дітей, що живуть поза батьківщиною, вона показує світлі моменти нашого минулого та змальовує життя великих синів і доньок свого народу. „Веселка" вміє поєднати релігійні мотиви з життям, бо так воно є і в житті, і релігії від життя відділяти не слід. Усе життя мусить керуватися релігійними засадами, і „Веселка" послідовно це реалі-

(Закінчення на стор. 4)

НАША УЧАСТЬ У СВЯТКУВАННЯХ В ДЕНЬ 21-ГО ВЕРЕСНЯ 1963 РОКУ У ВАШИНГТОНІ БУДЕ ДОКАЗОМ НАШОЇ ВІДДАННОСТИ ЗАПОВІТАМ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

МОСКВА — „ЧАСТИННИЙ ПРОТИВНИК" АМЕРИКИ

(Продовження із стор. 2-ої)

напрямі працювати. Дуже міцно цей погляд висловив де Голь, зокрема, під час своєї пресової конференції 29-го липня цього року в Парижі, де він сказав, що, хоч комуністичний бльок є сьогодні міцно спосний, „всередині Росії і її сателітів" відчуваються процеси внутрішнього розвитку, що їх спричиняють, з одного боку, економічні і політичні труднощі, а з другого — прагнення народів, і що все це може привести до того, що Москва одного дня щиріше говоритиме із Заходом про „мирне співіснування". Однак, найбільше в цьому напрямі впливатиме — казав тоді де Голь, — той факт, що Росія, як „найбільша колоніяльна потуга наших днів" межує з Китаєм, і це змушуватиме її звертатися обличчям до Европи, шукаючи співпраці з европейськими народами.

Коли пригадати, що після тих виступів Кеннеді і де Голя щораз сильніше почала розгортатися полеміка між Китаєм й Москвою і щораз виднішими почали ставати обриси національно - державного конфлікту між цими двома комуністичними гігантами, то треба прийняти, що вже в своїх покубинських калькуляціях керівники західньої політики брали під увагу наростання російсько-китайського конфлікту, і що, з другого боку, тінь Китаю вже тоді також гальмуюче впливала на Хрущова. Якщо мати все це на увазі, згадана спроба Шульмана формулувати нову концепцію не випадкова. Але чи вона оправдана?

Те, що стоїть на перешкоді ефективному замиренню

Безперечно, мають рацію ті пляновики американської закордонної політики, отже й Шульман, які кажуть, що Москва заінтересована у відверненні загрози атомової війни не менше, як Вашингтон. Можна навіть сказати, що вона боїться її більше, бо в загальному мілітарному потенціялі вона слабша від Америки. Інакше Хрущов не забрав би ракет з Куби на ультимативну вимогу Кеннеді. Правда також, що загроза Китаю для Росії стає серйозною, і що цей факт вплинув на таку зміну в укладі міжнародних сил у світі, що її ще недавно можна було уважати за фантастичну.

Але це зовсім ще не значить, що керівники совєтської політики перестали вже бути ворогами вільних народів. Сам Хрущов цього не каже. Навпаки, він все ще погрожує „поховати" Захід. Він, правда, заявляє, що це, мовляв зробить „західній пролетаріят", але це звичайний нонсенс. Якщо хтось мусів би боятися своєї робітничої кляси, то не вільні народи Заходу, але скорше кремлівські вожді. Коли ж, не зважаючи на це, вони говорять про „похорон", то уявляють його не інакше, як шляхом завоювання вільних народів. Бож, кінець -кінцем, ніде без насильства та інтервенції Москви комунізм не перемогав.

Усе це створює межі і перешкоди для порозуміння між вільними народами і Кремлем. Їх творить насамперед згадана аґресивність Москви. Доти, поки вона готується завойовувати інші народи, важко говорити про неї як про „частинного противника". Перешкодою для тривкого порозуміння є також те, що Москва в більшій або меншій мірі поневолює народи від Владивостоку по Берлін. А той, хто у себе вдома поневолює народи, не може бути приятелем свободи інших. Нарешті, на перешкоді до порозуміння із Заходом стоїть засекреченість совєтської системи, її диктатура, факт, що її мандат не випливає із згоди народу, але спирається на апараті сили. Хто вдома має такий лад, боїться співпраці з іншими народами, той живе у постійному страху перед уявною ідейною „диверсією" іззовні.

● До Мадярщини прибуло в минулому році 8.000 американських туристів. З Мадярщини кожного місяця приїздить до ЗДА коло 80 осіб, не рахуючи мадярських туристів до інших країн Заходу. Теперішній комуністичний режим на Мадярщині значно покращав і дає мадярам більшу свободу рухів. Проте все ще на Мадярщині погана харчова ситуація.

6-ий З'їзд Об'єднання кол. Вояків УПА відбувся в Рочестері, Н. Й.

31 серпня та 1 вересня відбувся в Рочестері VI З'їзд Об'єднання кол. Вояків УПА з участю 25 делеґатів від Станиць: Шикаґо, Дітройт, Клівленд, Рочестер, Філядельфія та Ню Йорк. На З'їзд прибули також три представники Об'єднання кол. Вояків УПА Канада. З'їздом проводила Президія в складі: О. Ґереґа — голова, С. Левицький — містоголова, М. Бохно — секретар. Як представника Об'єднання кол. Вояків УПА Канада до Президії запрошено Жигара Осипа.

31 серпня о год. 4.30 по полудні у прибраній емблемами та прапорами залі при церкві св. Йосафата в Рочестері, розпочалися наради З'їзду. Склали усні привіти З'їздові та відчитано письменні привіти.

Вичерпавши намічені програмою точки першого дня З'їзду, відбулася о год. 7.30 вечером публічна доповідь Миколи Лебедя „УПА в чужинній документації і сучасність в Україні", на яку прибуло багато запрошених гостей.

Вечером о год. 8.30 відбувся Бенкет, приготований Станицею Рочестер при співучасті пань: Адамчук, Качала, Назаренко, Петрик, Суфлат. В бенкеті взяли участь, крім учасників З'їзду, теж численні запрошені гості на чолі з Всечеснішими оо. С. А. Чомком, С. Городецьким, П. Суфлатом, як також представники організацій: інж. В. Потішко від ОПВВБУ Боффало, інж. А. Івахнюк від УКТ Канада, Христина Ковч від Пласту, В. Приймак від Пласт - Приюту, Д. Максимів від ОБВУА, І. Несторович від 1 УД УНА, П. Іващенко від СВУ, І. Рйопка від Організації Оборони Лемківщини.

Другий день З'їзду почався Богослужбами в обох гр-католицьких та православних церквах в наміренні українського народу та впалих на полі слави друзів. О год. 12 дня почато другий день нарад.

О год. 1.30 господарі З'їзду приняли учасників та гостей обідом, де предсідник З'їзду друг О. Ґереґа зложив в імені З'їзду подяку всім, хто причинився до його переведення, а зокрема о. парохові Чомкові за відступлення приміщення при церкві св. Йосафата, що уможливило переведення З'їзду. Отець парох у відповіді запрошував членів З'їзду прибути за два роки до Рочестеру і бути вже гістьми в новій побудованій школі та церкві.

По обіді продовжувано наради З'їзду. По уділенні абсолюторії уступаючій Управі, З'їзд вибрав нову Управу Об'єднання в склад якої ввійшли: Ю. Лопатинський — голова, О. Ґереґа — заст. голови, М. Озико — секретар, І. Дмитрик — скарбник, Ю. Котляр — реф. сусп. опіки, П. Потічний та А. Качала — організаційні, І. Хома І. Дерев'яник та В. Ґудзик — Контрольна Комісія, М. Бохно, П. Гнатюк та О. Павлюх — Суд чести, М. Ріпецький та Ст. Гула — вільні члени Управи. Новообрана Управа в імені З'їзду вручила присутньому на залі М. Лебедеві почесну відзнаку Об'єднання за його провідну ролю в підготовці організації Української Повстанчої Армії.

З'їзд ухвалив ряд резолюцій, що їх підготовила Резолюційна Комісія в складі П. Потічного, М. Бохна та М. Озимка. В принятих резолюціях між іншим сказано:

Шостий З'їзд ОКВ УПА пересилає глибокий поклін Єрархам української Церкви на чужині, особливо Первоєрархові Митрополитові Йосифові Сліпому.

Шостий З'їзд ОКВ УПА вітає ЗП УГВР на чужині, Головну Делеґатуру ЗП УГВР в ЗДА, та всіх українців і їх громадсько-політичні установи в ЗДА, а головно їх централю УККА.

Шостий З'їзд ОКВ УПА щиро вітає братні комбатанські організації, а головно ОКВ УПА в Канаді та Німеччині, Товариство б. Вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки в ЗДА, ОБВУА, Братство УСС, Братство 1 УД УНА, Братство Запорожців, Братство Карпатських Січовиків, Братство Броди-Лев та Українську Стрілецьку Громаду в Канаді.

Ми кол. Вояки УПА висловлюємо свої симпатії усім українським центрам і організаціям на чужині, що стоять твердо на становищі державної незалежности України та активно борються за реалізацію загально-українських державних ідеалів. Стверджуємо, що головним завданням української еміграції є допомога українському народові в його боротьбі на рідних землях. Для виконання цього завдання потрібна єдність і координація всіх політичних самостійницьких українських сил на чужині.

Ми кол. Вояки УПА стверджуємо потребу такої єдности і співпраці на комбатантському відтинку та обстоюємо думку, що всі українські комбатантські організації в ЗДА повинні дати максимум зусиль та праці для повного об'єднання в одній комбатантській організації.

Ми кол. Вояки УПА об'єднанні в ОКВ УПА в ЗДА закликаємо наших друзів з Товариства був. Вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки в ЗДА, та всіх колишніх Вояків УПА, які не є членами комбатантських організацій, допомогти в праці над об'єднанням наших організацій. Вважаємо, що під сучасну пору немає причин, щоб таке об'єднання не могло статися, та віримо, що Головна Управа Товариства відгукнеться позитивно на прагнення колишніх Вояків УПА до об'єднання.

Публікацію документів, мемуарів та спогадів учасників боротьби УПА та інших українських військових формацій, вважаємо одним з найголовніших завдань всіх комбатантських організацій та їх членів. Існування комбатантського журналу „Вісті Комбатанта", та його розбудова на здоровій фінансовій базі повинні бути одною з перших цілей всіх комбатантів. З'їзд вітає ініціятиву Станиці Шикаґо в зорганізовані „Кутка УПА" при Українському Національному Музеї, та закликає всі Станиці і членство піддержати повністю цю позитивну працю наших друзів з Станиці Шикаґо.

Праця на суспільно-харитативному полі, це один з елементарних обов'язків існуючої комбатантської групи. Суспільна Служба Комбатанта — це завершення прагнень всіх її членів, сповнити цей обов'язок якнайкраще. Шостий З'їзд поручає Головній Управі Об'єднання й надалі тісноспівпрацювати в цій харитативній роботі з іншими комбатантськими організаціями, а Станиці і все членство закликає піддержати цю акцію допомоги своєю жертвенністю й участю в переводженні збірок на ту ціль.

Н. Н.

Україна кличе!..

(На прохання Шкільної Ради - УККА та Тимч. Орган. Центру Товариств, опікунів шкіл українознавства — Вш. проф. Володимир Радзикевич написав заклик до українських батьків п. н. Україна кличе!...)

У тяжких хвилинах українського національного життя звернулися українці — писав Франко — до ченця Івана Вишенського, що проживав далеко від рідного краю на горі Атос такими словами:

„Слухай! Рідна Україна, стара Мати — жалібниця голосом плачливим кличе... Врем'я йде на неї люте"...

Отими словами, повними неспокою, смутку й тривоги, звертається в сьогоднішню хвилину Рідна Школа до всіх вельмишановних батьків української молоді, матерей і опікунів, у жилах яких пливе українська кров:

Не дайте українській молоді потонути в чужих морях!

Не дайте їй призабути рідну мову! — адже в цій мові „іскряться і сила і м'якість, дотеп і потуга і все, чим може вгору дух піднятися".

Не дайте українській молоді призабути рідну пісню! — Адже українська пісня була впродовж довгих століть найщирішою й найвірнішою товаришкою українському народові у днях його радости і днях його смутку, єдиною розрадою в хвилинах великого горя, найкращим другом у рідких хвилинах радісного піднесення.

Дайте українській молоді змогу пізнати славну минувшину України, перенестися в часи, коли слава України по світу лунала, в часи, коли в Україні „ревіли гармати" й коли вона також вміла панувати на широкім світі.

Дайте українській молоді нагоду познайомитися з прекрасними цінностями української національної душі й дорогоцінними скарбами української національної культури, впродовж довгих, довгих століть мозольною працею придбаними.

Адже врем'я для України люте. Адже чужа, ворожа, загарбницька рука червоної Москви всіма силами заходиться всі ці скарби вирвати з душі українського народу й всі здобутки української національної культури знівечити.

Хто стане на їх сторожі? Хто дбатиме й боротиметься, щоб під ясним, чистим небом Вільної Української Держави знову злинули вгору хрести християнських храмів?

Наша молодь — наші найбільші цінності, найдорожчий скарб народу. Втрата молоді — смерть нації.

Тому нехай не буде ні одної української дитини, ні одного юнака, чи юначки, з якихнебудь сторін тісніншої батьківщини їх батьки не походили б: чи з Центральних земель України, чи з Волині, з Поділля, чи з Полісся, з Галичини, чи з Буковини, з Лемківщини, чи з Закарпаття, що стояли б осторонь Школи Українознавства!

Це не тільки з любови до України, але і з обов'язку супроти нової, прибраної батьківщини. Світочі американського світу виказували й виказують, що культура американська виростала й збагачувалася цінностями, які внесли і вносять у спільне добро поодинокі етнічні громади. Також визначні американські державні мужі заявляли й заявляють, що З'єдиненим Державам потрібні люди, що знають мову своєї рідної країни, що познайомлені з її життям і її культурою. Чим же прислужиться молодь своїй давній вітчизні й новій батьківщині, не знаючи ні рідної мови ні рідної культури?

Українці й Українки! Україна кличе голосом тривоги: з початком нового шкільного року вся українська молодь вписується до школи українознавства в ім'я щасливої майбутности України і для добра і слави ЗДА.

● Паризький музей Лювр приготовив вже збірку нового французького малярства, яка буде виставлена в канадійських містах Монтреалі, Квібеку і Торонто. Разом буде 200 експонатів. Поруч з образами є там медальйони і макати.

Молодечі організації готуються до Шевченківських урочистостей

(Закінчення із 1-шої стор.)

загальний молодечий здвиг у пам'ять здвигу 1914 року для відзначення молоддю 150-річчя народин Шевченка та 50-річчя віднови збройних сил у питомий для молоді спосіб — спортових змагань, спільних вправ, співів та інших виявів їхньої самодіяльности. Такі здвиги повинні б відбуватися один на сході а другий на середньому - заході ЗДА, з однаковою програмою. До запляновання, організації і переведення такої імпрези треба втягнути усі українські молодечі організації в цілі самопізнання, нав'язання дружньої співпраці і здорової конкуренції. Дискусія над цим проєктом виказала позитивну настанову усіх присутніх до переведення такої спільної акції, яку заініціювала Крайова Пластова Старшина. Проф. Е. Жарський один із головних організаторів мазепинського здвигу молоді в 1959 році зокрема підкреслив, що саме така імпреза п'ять років після цього здвигу була бажанням його організаторів. Рішено після передумання і продискутовання поданого пляну, в проводах поодиноких організацій, посвятити цій справі чергову зустріч.

ЩИРО ВІТАЄМО!

Від імені Української Громади Вашингтону щиро вітаємо усіх гостей-учасників торжества дедикації площі під пам'ятник Шевченкові в дні 21-го вересня 1963.

Будемо раді послужити усім гостям інформацією, порадою і потрібною допомогою, щоб уприємнити їм побут у столичному місті.

За Столичний Діловий Комітет побудови пам'ятника Шевченкові:

В. СІМ'ЯНЦІВ, голова — Т. ЦАРИК, секретар

ШИКАГО - ПІВДЕНЬ!

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

корпорації Дому Українського Народного Союзу

— відбудуться —

в п'ятницю, 20-го вересня ц. р., 7:30 веч.

при 1915 W. 51th Street — CHICAGO, Ill.

Вступ для всіх членів УНСоюзу вільний.

СПРАВИ: Звіт урядовців за минулий рік;
Плян праці на будуче;
Вибір нового уряду.

Василь ЯКИМІВ, секр. — Степан ЩУРКО, предс.

Увага! Шикаго й Околиця! Увага!

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ в ШИКАГО

користаючи з участи членів Екзекутиви УНСоюзу в Конвенції Братського Конґресу Америки в Шикаґо

— скликає —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ Делеґатів і Урядовців всіх Відділів УНСоюзу

МІСТА ШИКАГО і ОКОЛИЦІ

на понеділок, дня 23. вересня 1963 р.

година 7:30 веч.

в СОЮЗОВОМУ ДОМІ

при 841 N. Western Avenue — Chicago, Ill.

з участю

Головного Предсідника УНС Йосипа ЛИСОГОРА — Головного Секретаря УНС д-ра Ярослава ПАДОХА

6-ох Головних Урядників УНСоюзу замешкалих в Шикаґо.

●

На порядку нарад біжучі організаційні справи:

1. Обговорення нового акциДентового забезпечення в УНСоюзі і його масове поширення;
2. Підготова ювілейного бенкету в 70-річчя „Свободи" в дні 27-го листопада 1963 р. та виставки видань „Свобода" й УНСоюзу;
3. Організаційні справи.

●

До обов'язкової участи в цих важливих нарадах запрошені місцеві Головні Урядники УНС, члени Управи і Контрольної Комісії Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Шикаґо та усі члени Управ і всі Конвенційні Делеґати Відділів УНСоюзу Шикаґівської Округи, а саме:

22, 33, 35, 80, 100, 106, 107, 111, 114, 125, 131, 139, 176, 190, 214, 216, 220, 221, 222, 243, 252, 259, 301, 335, 379, 399, 415, 423, 425, 472, 499.

Проситься про точне прибуття на ці важні збори.

За Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Шикаґо:

Тарас ЩЦІКУЛА, предсідник — Інж. Михайло ХАРІВ, секретар

СОЮЗ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ СПОРТОВИХ ТОВАРИСТВ — СХІД

Делеґатура УСЦАК

— влаштовує

в порозумінні та у співпраці з Управою оселі УНСоюзу „СОЮЗІВКА"

в днях 28-го і 29-го вересня 1963 року

на „СОЮЗІВЦІ" в КЕРГОНКСОН, Н. Й.

ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР

жіночих і чоловічих дружин, членів СУАСТ-Схід

за мандрівні чаші „СОЮЗІВКИ"

Початок турніру в суботу, 28-го вересня, о год. 11:00 рано.

Зголошення дружин до участи в турнірі найпізніше до 20-го вересня ц. р. приймає Ланковий Відбиванки СУАСТ-Схід на адресу:

Dr. M. Snihurowycz
1 Goodwin Street, New Haven, Conn., Tel.: 469-9707

Закликається дружини додержатися поданого остаточного речення зголошень, бо тільки на час зголошені дружини зможуть взяти в турнірі участь.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДНІПРО"

у Твін Ситі, Міннесота

— відзначає —

П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СВОГО ІСНУВАННЯ ЮВІЛЕЙНИМ КОНЦЕРТОМ та БАЛЕМ

на які запрошує Українське Громадянство.

БАЛЬ відбудеться в суботу 21 вересня 1963 року в залі Гол оф Стейтс — Лемінгтон Готель Міннеаполіс. Початок 8:30 веч.

КОНЦЕРТ відбудеться в неділю 22 вересня 1963 р. в залі Бентон Гол — ІВКА, Міннеаполіс. Початок 7:00 год. веч.

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ ТА УПРАВА ТОВАРИСТВА

ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ в НЮ ЙОРКУ

— повідомляють —

що в суботу, 16. листопада 1963 року

о год. 6-ій вечора

— відбудеться відзначення —

15-их РОКОВИН ІСНУВАННЯ Й ДІЯЛЬНОСТИ

українського передпарляменту в екзилі

УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Відзначення відбудеться

в залі КАТЕДРИ СВ. ВОЛОДИМИРА

160 Захід, 82-га вулиця в НЮ ЙОРКУ

●

Програма відзначення буде подана в чергових оголошеннях.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Ольги з Прухніцьких МИГОЦЬКОЇ

відправиться

в неділю, 22-го вересня 1963 р.

о год. 11-ій ранку

в церкві СВ. ЮРА (Каплиця) в НЮ ЙОРКУ

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

на яку запрошує

о. Дмитро МИГОЦЬКИЙ — муж з Родиною

В ВІСІМНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ МОЄЇ НЕЗАБУТНЬОЇ ДОНІ

ЛЕСІ ІВЧЕНКО

(в літературі Л. ОЛЕНКО)

буде відправлена

ПАНАХИДА

в Православній церкві Св. АНДРІЯ у ВАШИНГТОНІ

у п'ятницю, 20 вересня ц. р.

о 8-ій год. вечора

Друзів і знайомих прошу помолитись за спокій її душі.

МАТИ

---

†

З України надійшла сумна вістка, що в дні 2-го вересня 1963 р. помер Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО й ДІДУСЬ

МИХАЙЛО ЗВОНОК

довголітній керівник копальні нафти в Бориславі, залишаючи в глибокім смутку дружину Осипу, доньок Ольгу й Филипу та синову Софію з родинами.

Цією сумною вісткою ділимося з Рідне́ю і Знайомими поза межами України.

Д-р СТЕПАНІЯ СЕЛЯНСЬКА — донька
Проф. д-р ВІРА СЕЛЯНСЬКА — внучка
Інж. МИХАЙЛО ЗВОНОК — син з дружиною СТЕПАНІЄЮ і дітьми РОМАНОЮ, БОГДАННОЮ і МИХАЙЛОМ
ІРИНА ШАР — донька, з мужем ЕМІЛЕМ і дітьми МАРІАНЖ і РОКСАНОЮ

---

†

Ділюся сумною вісткою, яка наспіла з табору в Куфштайні, Австрія, що в тамошньому шпиталі, дня 7-го вересня 1963 року, помер

бл. п. ЛЕВ БОРОДАЙКЕВИЧ

бувший суддя Окружного Суду в Тернополі.
Похорон відбувся дня 11-го вересня 1963 р.

Д-р СТЕФАН МІШКО

Замість квітів на могилу бл. п. Покійного д-ра мед. МИКОЛИ НЕЗДІЙМИНОГИ на Українську Вільну Академію Наук в Ню Йорку $15.00 зложили:

Л. і К. БРИЗГУНИ
Л. і Ю. ШАНТИ
О. і С. СОКОЛИКИ

Виступ українського хору „Кобзар" у Лос Анджелесі

Восьмого червня в залі Українського Культурного осередку відбувся перший повний, самостійний концерт Українського Національного Хору „Кобзар", яким і закінчився активний і успішний сезон хору.

Програма складалася з 2-х частин хору і третої частини співів оперової співачки, Антоніни Лисенко, та піяністки Лесі Вахнянин - Куриленко.

В першій частині хор появився з диригентом Володимиром Божиком, у вечірніх строях (мужчини в смокінґах, а жінки в білих довгих сукнях) і відспівав п'ять пісень релігійного змісту. В другій частині хор, як квітуча весна на рідній землі, вийшов в національних строях і прекрасними різноманітними кольорами замаїв сцену. То була частина з творів Тараса Шевченка, що мала назву „Слово Тараса" — уривки з „Кобзаря".

Численна публіка ентузіястично вітала появу хору і його диригента та кожну виконану ним точку. Хор собі на те і заслужив, добре виконаним співом, чудовим виглядом і жертвенністю диригента і хористів, що любов'ю до свого народу і його пісні, осягають великої цілі. Хор, хоч недавно заснований, але вже звертає на себе увагу чужинців, де його трактували як професійний хор. Важнішим є те, що де б хор не виступав, то всюди несе славу Україні, її народові та його пісні. Зазначу і те, що деякі члени хору, що народжені в Америці і Канаді, знають значення свого патріотичного завдання, бо не тільки самі беруть участь в хорі, але заохочують і своїх дітей до активности на полі української культури.

Честь і слава таким родичам, що виховують своїх дітей любити рідну прекрасну українську мову. Це ж усе традиція нашого народу.

Болюче, часом, почути, що молодь не тільки не бере участи в українських імпрезах, але і соромиться признаватися до свого національного „Я", кажучи що це, мовляв, „стародавнє" і належить до дідів і батьків, а не до молодих.

Не так трактують цю справу інші культурні народи, бо хоч не мають такого духовного багатства, як ми, але роблять все можливе, щоб його зберегти.

Хор має велике виховне значення, бо під мистецьким керівництвом Володимира Божика високо підіймає авторитет української культури.

Належиться признання Українському Культурному осередкові міста Лос Анджелес, де двері все широко відчинені для проб хору та виступів. Велике признання і спасибі місцевій молоді, що так вміло і добре тримала порядок на залі і причинилася до успішного виступу хору.

Марія Смець

Участь Балтимору в дедикації площі у Вашингтоні

21-го вересня в полудневих годинах виде з Балтимору до Вашингтону довга валка автомашин з балтиморськими громадянами, які візьмуть участь в дедикації площі під пам'ятник Шевченкові. Крім того три автобуси в тій самій порі відвезуть на ту саму врочистість до Вашингтону балтиморську молодь: Пласт, СУМА та шкільну молодь з Куртісбею. На бенкеті балтиморська громада буде теж численно заступлена, бо до 15-го вересня продано на терені Балтимору понад 100 карток вступу на бенкет.

Балтиморські Шевченківські Комітети, балтиморськ и й Відділ УККА і Комісія Зв'язків Столичного Ділового Комітету від половини серпня ведуть акцію за масовою участю в дедикації. В цій справі відбуто декілька організаційних сходин, нарад, розподілено продаж карт вступу на бенкет. Почавши від 25 серпня під церквами Балтимору роздано щонеділі балтиморським громадянам по 500 летючок, присвячених справі дедикації площі. В цій справі заохочуюче слово сказали теж українські пароxи Балтимору в своїх проповідях. Спеціяльно розмальовані плакати пригадують, що день дедикації наближається швидко.

Вся ця освідомна робота з'ясувала вже значення першої частини найбільшої події української спільноти в Америці, якою є побудова пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Тому взяти масову участь у вашингтонській дедикації балтиморці рішили з переконання, яке випливає з любови до Шевченка та української справи.

Я. Ш.

● Американська Армія від січня цього року зменшила свій стан в Европі на 7,300 вояків. Під час т. зв. берлінської кризи майже два роки тому армія збільшила була свій стан майже на 40,000, але пізніше її стан вже був зменшений на 22,300.

„ВЕСЕЛКА" В ШКОЛІ

(Продовження зі стор. 2-ої)

зус. „Веселка" містить на своїх сторінках багато малюнків і фот, які показують нашу минувшину, теперішнє життя „нашу культуру та релігійність нашого народу. Знімки наших прегарних церков з рідної землі не можуть не викликати в читачів гордости до всього, що своє, рідне. „Веселка" має дані на те, щоб стати підручником-читанкою, з якої може вчитись наша молодь по школах. Вона писана гарною літературною мовою".

Марія Юркевич, виховниця дошкілля, педагог, учителька з Філядельфії: „Щодо „Веселки", то я завжди вважала цей журнал дуже цінним і цікавим для дітей. Усі роки, як він виходить, використовувала його в своїй роботі з дітьми в школі й поза школою. Я завдавала, як домашнє завдання, окремі оповідання, ще не опрацьовані в школі — для читання вдома, щоб привчати їх поступово до самостійного читання. Пізніше з з ними прочитане опрацьовувала в клясі. Діти дуже любили, коли я з ними на кінці лекції розбирала загадки, ребуси чи інші розвагового характеру речі. Взагалі я вважаю „Веселку" дуже корисним журналом, де завжди є дуже цінний матеріял з українознавства, і то поданий в легкій, цікавій формі".

Д-р Маркіян Терлецький, педагог, директор та інспектор шкіл: „Щодо навчальної вартости „Веселки", то не може бути жадної дискусії. Для школи є багато матеріялу в історично - географічних оповіданнях. На малих дітей робить враження ілюстрація і легенький матеріял, зокрема веселі вірші. Діти цікавляться також загадками і при тому багато вчаться з українознавства".

Олександер Бачун, учитель курсів українознавства в Пасаґаї: „Переглядаючи „Веселку", я просто захоплений, як зовнішнім виглядом так передусім змістом.

Кінцевий висновок — пропозиція:

Цих кілька думок Редакції „Веселки" й голоси учителів показують, що „Веселка" заслуговує на те, щоб стати обов'язковою доповняльною лектурою в школах, які навчають українознавчих предметів.

СИН ЧІЯНГ КАЙ - ШЕКА ПРОТИ ПЕЙПІНГУ

Син Чіянг Кай-шека, Чіянґ Чінґ-куо, шеф поліції на Тайвані (Формозі), осідку Вільного Китаю, перевів під час свого перебування у Вашингтоні в минулому тижні конференцію з державним секретарем Діном Раском (на світлині ліворуч) і високими американськими військовиками. Був теж на авдієнції у президента Кеннеді. Генерал Чіянґ Чінґ-куо заповів, що Вільний Китай буде продовжувати свою визвольну боротьбу проти комуністичного режиму на китайському суходолі, що його він назвав „конаючим тиґром".

30-річна мати 5-ох дітей в Дакоті народила п'ятернята

Абердін, Південна Дакота. — 14-го вересня 30-річна мати 5-ох дітей у віці від 3-ох до 7-ох років породила п'ятернята. Лікар, що був при їх народженні, заявив, що їх мати пані Нндріо Фішер почуває себе добре, та що новородки є здорові, хоч вони прийшли на світ в 7-му місяці свого існування. Але перші 72 години в житті цих п'ятернят будуть критичні. Коли ж ці 4 дівчатка і один хлопчик щасливо перебудуть перші 3 дні в інкубаторах, то можна мати надію, що вони житимуть. Це вже 8-мі п'ятернята у ЗДА, але всі діти із семи п'ятернят померли у віці немовлят. П'ятернята приходять на світ раз на 54000 000 народжень. Цього року народилися недавно п'ятернята у Венесуелі. Досі тільки п'ятернята народжені в Канаді (відомі сестри Діонн) пережили дитинство і другі п'ятернята арґентинські з 1943-го року виросли на дорослих людей. Цього року народилися вже треті п'ятернята, бо і в Ірані народилося 5 немовлят в дні 14-го вересня. Президент Кеннеді вислав ґратуляційну депешу до подружжя Фішерів; Абердін — це місто, що має 23 000 мешканців, які на вістку про народження п'ятернят почали надсилати через місцевий щоденник різні подарунки, один контрактор вислав чек на 500 долярів. Між дарунками є машина до прання і до сушення білля. 15-го вересня немовлята вперше дістали харч — розчущений у воді цукор о год. 9:30 і після того їх кормили щодві години покищо за допомогою рурки. Лікар вдоволений із стану здоров'я п'ятернят та сподівається, що вони будуть жити.

Товариство Республіканських Губернаторів почало виборчу кампанію 1964 року

Денвер, Колорадо. — Тут зорганізувалося Товариство Республіканських Губернаторів, яке видало заяву про те, що найважливішою домашньою проблемою в ЗДА є те, щоб всі здібні до праці американці могли мати працю". Ця організація губернаторів є одночасно ствердженням, що виборча кампанія 1964-го року вже почалася. На цих зборах голова Республіканського Крайового Комітету Вілліям Міллер сказав, що сміливо є заява Білого Дому, що президент Кеннеді іде в „неполітичну подорож по 11-ох стейтах", бо Президент поїде до тих стейтів, в яких він програв вибори в 1960-му році, а до яких республіканські губернатори чи сенатори змагаються за становище з демократами. Президент Кеннеді іде оглядати деякі проєкти публічних робіт і проєкти ,які були започатковані за президента Айзенгавера, і конґресмен Міллер домагався, щоб Кеннеді не забув про це згадати під час своєї подорожі. Президент має відвідати Пенсилвенію, Висконсин, Міннесоту, Норт Дакоту, Монтану, Ютаґ, Вашингтон, Ореґон, Каліфорнію і Неваду. Губернатори домагаються, щоб уряд подбав про створення нових варстатів праці, зменшивши прибуткові податки, особисті і від корпорацій.

Франція і Західня Німеччина будуть проти переговорів з Совєтами

Париж. — В п'ятницю цього тижня має прибути до Парижу західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер з прощальними відвідинами до французького през. Шарля де Голя, з яким він знайшов був спільну мову у головних проблемах міжнародної політики та перевів закінчення історичної ворожнечі між Францією і Німеччиною. В половині наступного місяця Аденауер, який має 86 літ, передасть владу в руки свого заступника і наступника, міністра народного господарства д-ра Людвіґа Ерґарда. Але — за пресовими передбачуваннями — ці два літні державні мужі договоряться на своєм останній зустрічі, щоб Франція і Західня Німеччина оперлись намаганням Вашингтону — переводити східньо - західні розмови, які мали б на увазі справи Середньої Европи. Франція стоїть на становищі, що можна говорити з Москвою тільки тоді, коли вона значно відступить від свого дотеперішнього становища і що тому ініціятива до таких нових розмов мусить виходити від Москви, а не від Заходу. Знову ж Західня Німеччина є проти всяких розмов, які не братимуть в першу чергу на увагу проблеми з'єднання Німеччини на базі вільних виборів на цілому терені поділеної Німеччини. Загально вважають, що Британія, не зважаючи на пацифістичні настрої свого громадянства, буде підтримувати радше Францію і Західню Німеччину проти ЗДА, а не навпаки, тим паче, що новий західньо - німецький канцлер Ерґард є прихильником участи Британії в Европейській Економічній Спільноті і тому Британії буде залежати на добрих зв'язках з Західньою Німеччиною. Щодо конкретних можливостей нового „говорення" Заходу з Москвою, то вони будуть з'ясовані вже внедовзі, після приїзду до Ню Йорку на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика, який буде нараджуватись з державним секретарем Раском і президентом Кеннеді.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 20-го ВЕРЕСНЯ 1963 р.:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Збори Т-ва Укр. Січ, Відд. 170 о год. 6-ій веч. в УНДому. — І. Ґрабар, секр.

СУБОТА, 21-го ВЕРЕСНЯ 1963 р.:

АСТОРІЯ, Л. Ай. Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая, 5 Відд. о год. 7-ій веч. в церковній залі. — Управа.

ДІТРОЙТ, Міч. Місячні збори Б-ва ім. св. о. Миколая, 175 Відд., о год. 7-ій веч. в залі УНДому при вул. Мартін. Проситься членів прибути, бо є важні справи до обговорення, як рівнож справа нових обезпечених полис від нещасливих випадків-акцидентів. — Ст. Пад-Крупка, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. Збори Т-ва ім. Ів. Франка, Відд. 372, о год. 7:30 веч. на залі, як звичайно. — П. Шило, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорн. Січ, Відд. 14 о год. 7:30 веч. в залі Чорн. Січі. Проситься прибути на означений час та вирівняти залеглості. М. П. Отрок, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Відд. 397 повідомляємо членів, що приймаємо вкладки в суботу 21 вересня від год. 12-1-ої в ЗУАДК-у 5020 York Road і від 3-4:30 тогож дня при 847 Н. Франклін. Проситься членів не залягати з вкладками. — О. Штогрин, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Єлисавета II сподівається 4-ої дитини

Лондон. — Офіційно повідомлено, що британська королева Єлисавета II сподівається четвертої дитини. Приблизного часу породу не виявлено, але преса, пригадавши, що у випадку княза Андрея вагітність королеви проголошено за 6 місяців перед народинами, передбачує, що порід відбудеться в квітні наступного року. Королева перебуває тепер в Шотляндії на замку в Белморал. Коли вона вернеться до Лондону — не буде публічно появлятися і приймати сторонніх людей на авдієнціях. Однак вона полагоджуватиме різні державні документи і буде стояти у курсі всіх державних справ. Якщо новою її дитиною буде хлопець, то він буде третім у черзі кандидатів до британського престолу, після Чарльса, який 15 листопада матиме 15 років, і після Андрея, який 19 лютого матиме 4 роки. Коли ж це буде дівчинка, то вона буде четвертою у черзі престолонаступників, після двох названих своїх братів і княжни Анни, яка 15 серпня ц. р. скінчила 13 років.

ТАРЗАН, ч. 5107. Біжутерія Келлі . . .

TARZAN FOLLOWED BEN ABEN'S ADVICE AND TEMPORARILY ACCEPTED THE THEORY THAT JACK KELLY HAD DIED BY ACCIDENT.

THEN, THOUGHTFULLY, THE SHEIK APPROACHED KELLY'S BOX OF COSTUME JEWELRY. 12-19-5107

"IT'S A SHAME THAT THESE TRINKETS ARE YOUR FRIEND'S ONLY MEMENTO," HE MUSED. "BUT PERHAPS THEY CAN BE PUT TO USE."

Тарзан послухав ради Бен Абена і прийняв тимчасово теорію про те, що Джек Келлі згинув в нещасливому випадку.

Після того шейх пильно зайнявся скринькою з одежевою біжутерією.

— Це ганьба, що оці дрібнички є єдиною згадкою про вашого приятеля, — розумував він. — Але, можливо, їх можна б використати.